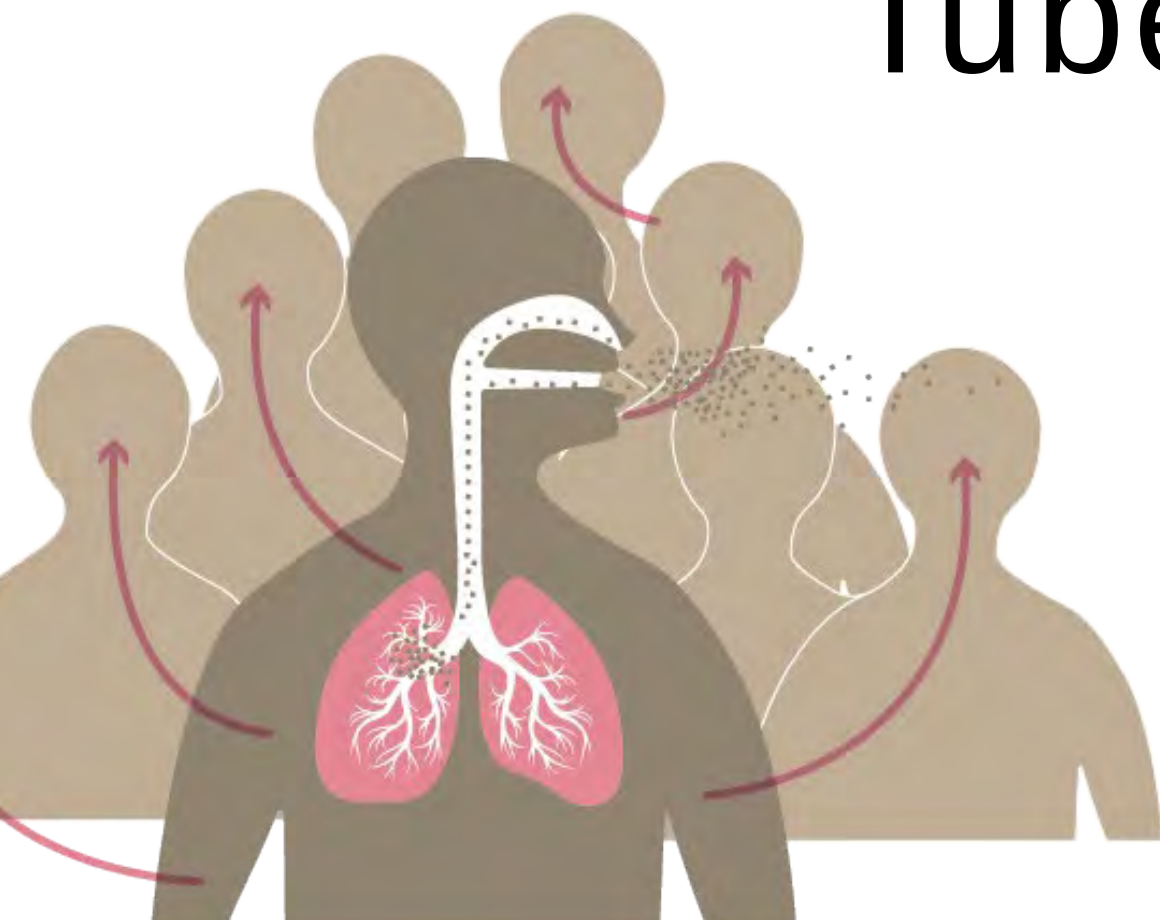

Tuberkulos

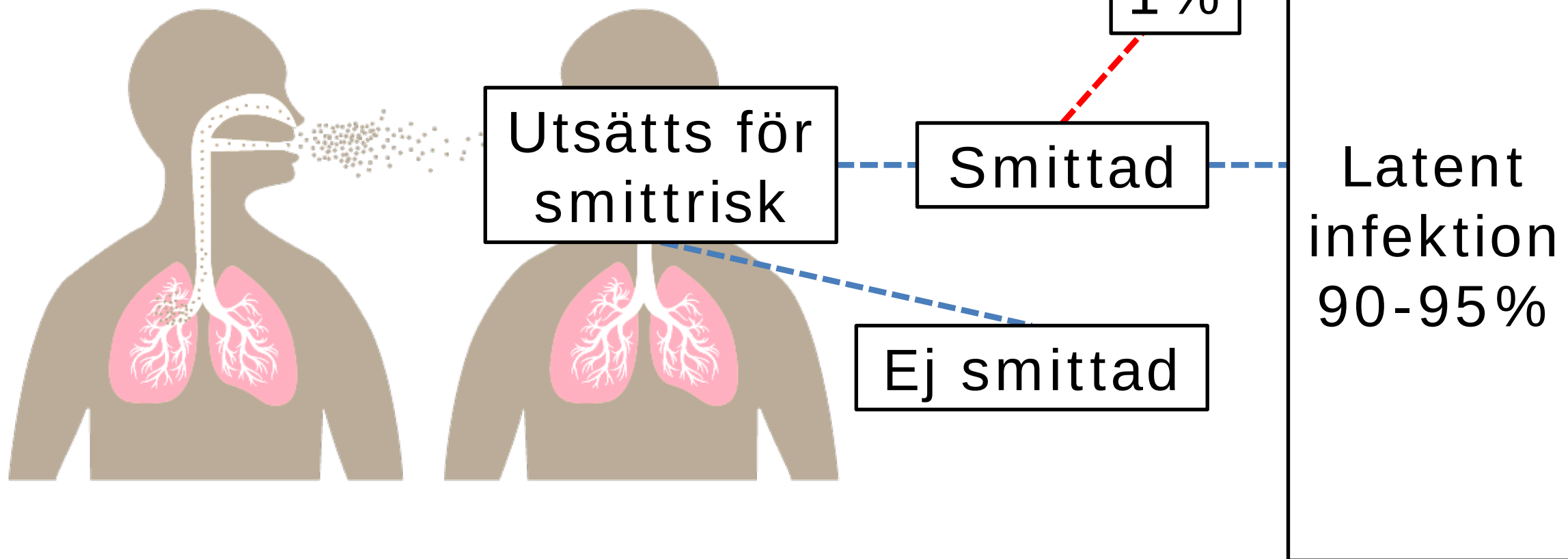
Björn Andersson
Smittskyddssjuksköterska

Agenda

- Hur smittar tuberkulos?
- Latent och aktiv – vad är skillnaden?
- Symtom på aktiv sjukdom
- Hur vanligt är tuberkulos?
- När ska man misstänka tuberkulos?
- Vad ska man göra vid misstanke?
- Take home messages

Hur smittar tuberkulos?

Hur smittas TBC?

Symtom på aktiv sjukdom

- Trötthet
- Nedsatt aptit
- Avmagring
- Feber
- Nattliga svettningar
- **Hosta > 3v**
- Blodig hosta

Aktiv sjukdom

- Lungor
 - Vanligaste
- Andra ställen i kroppen:
 - Lymfkörtlar
 - Lungsäck
 - Skelett
 - Hjärna
 - Njurar
 - Mag-tarmkanalen
 - m.m.

Risk för att bli smittad

Beror på:

- Patientens smittsamhet
 - Bedöms med luftvägsprov
 - Sputum mikroskopipositiv eller negativ?
 - Bedöms även utifrån lungförändringar & mängd hosta
- Typ av kontakt
 - Hur länge
 - Hur nära
 - Vilken typ av lokal

Risk för att bli smittad

Vid misstanke om smittsam lung-TB:

- Patienten isoleras
 - Tills misstanke avskrivs
 - Tills den fått adekvat behandling
- Under resten av behandlingen: Inte smittsam
- Latent infektion: Inte smittsam

Hur vanligt är tuberkulos?

Sverige 2024:

- 315 fall i Sverige
- 109 fall i Stockholm

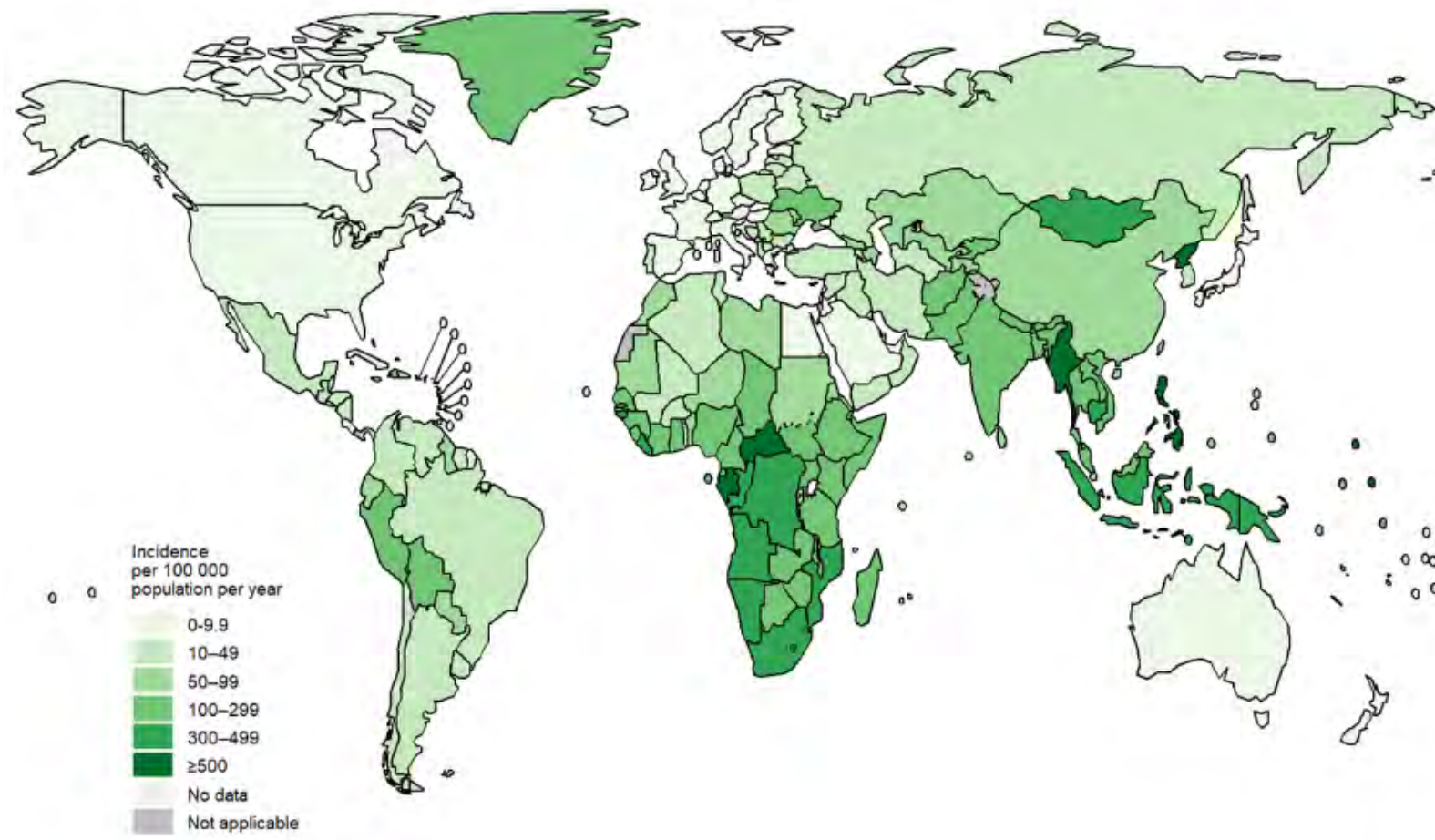
I världen 2023:

- Ungefär 25% av jordens befolkning är latent bärare
- Ca 10,8 miljoner fall/år
- 1,25 miljoner människor dog

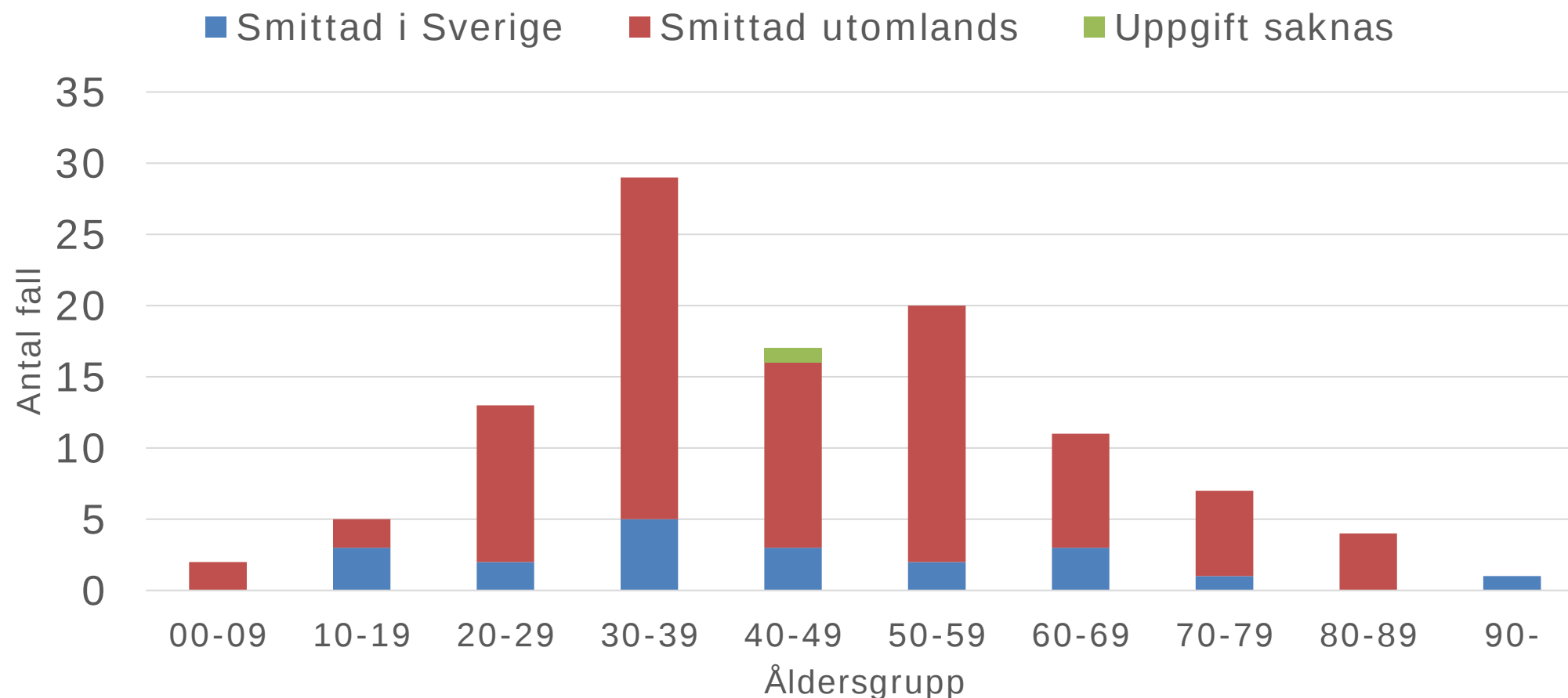
Historiskt

- Vanligt i Sverige i början av 1900-talet
- Minskade på 50-talet

Fig. 1.1.3 Estimated TB incidence rates, 2023

Åldersfördelning samt smittland för anmälda fall av tuberkulos i Stockholms län 2024 (N=109)

När ska man misstänka tuberkulos?

- Långdragen hosta & epidemiologi
 - Ursprung
 - Äldre som exponerats som barn
 - Långa resor
 - Immunsupprimerad
- Lungröntgen för att utesluta tuberkulos
 - Ej PPD/IGRA i detta läge
- Progress av symtom kan variera:
 - Lite symtom – inte mycket förändringar i prover
 - Vid snabb progress med mycket feber - mer utslag i prover

Vid misstanke om aktiv sjukdom:

Ring TB-mottagningen
Karolinska i Huddinge eller Solna
(jourtid infektionsjouren)

Vad gör TB-mottagningen?

- Fastställer diagnos
- Bedömer smittsamhet
- Behandlar
- Smittspårar
 - Familj/samboende
 - Arbetsplats/skola
 - Sjukvårdsbesök
 - Andra som exponerats

Hälsoundersökning (HU) av migranter

Alla som är nyanlända i Sverige har inte gjort en hälsoundersökning

Erbjuds:

- Asylsökande (kallas)
- Kvotflyktingar (ombesörjs av kommunen)
- Personer utan tillstånd (kallas ej)
- Vissa anknytningsinvandrade (ingen kännedom om)

Erbjuds inte:

- Gästarbetare
- EU-migranter
- Utbytesstudenter

Take home messages

- Tuberkulos är ovanligt i Sverige men vanligt i stora delar av världen
- Tänk TB vid långvarig hosta
- Tänk det extra mycket vid epidemiologi
- Vid misstanke – kontakta TB-mottagningen
- TB är behandlingsbart i Sverige